

Uredništvo:
Schillerjeva cesta šte. 3,
na dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun nedelj in praznikov ob 4. uri popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uvažujejo.

NARODNI

DNEVNIK

Upravništvo:
Schillerjeva cesta šte. 3.
Naročnina znaša za avstro-
ogrske dežele:
celoletno . . . K 25.—
polletno . . . K 12.50
četrletno . . . K 6.30
mesečno . . . K 2.10
Za Nemčijo:
celoletno . . . K 28.—
za vse druge de-
žele i. Ameriko K 30.—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za oglase (inserte) se
plačuje od četrstopne
petit vrste po 12 h, za
večkratni natis primeren
popust.
Posamezna šte. stane 10 h.

Štev. 235.

Telefonska številka 65.

Celje, v četrtek, dne 14. oktobra 1909.

Čekovni račun 48.817.

Leto I.

Naskok na samostane v Španiji.

Don Ibero, Madrid.
Konec.

Zakaj pa so pustile ljudske množice, ko je izbruhnila njihova strastna jeza proti vladajočim krogom v silovitem uporu, posest meščanstva nedotaknjeno in so vrgle gorečo bakljo le v strehe bogatih verskih redov? Zato, ker narod le predobro ve, da bivajo ti najhujši sovražniki njegovega blagostanja protipostavno v deželi. Kajti po konkordatu in ustavi je dovoljeno bivati v Španiji le trem izrecno imenovanim redom; toda samo v Barceloni so se ti vsiljivci naselili pod varstvom klerikalne monarhije in klerikalnih vlad v več kot tristo samostanih! Narod je spoznal, „da se morajo žrtvovati meščan, družina, država, da morajo vsi opustiti misel na lastno blagostanje, samo da se godi menihom dobro v tej ubogi deželi, katero so si izbrali za izsesavanje. Kamorkoli pridejo, vzamejo delavcu in obrtniku zaslužek v njegovi domovini in ga silijo, da si išče v neprijazni tujini onstran oceana delo ali pa miloščino. Saj ni več nobene obrti ali industrije, katera bi se ne izvrševala v samostanih. Saj je delavna moč samostanskih bratov in sester ter v asyle natlačenih revežev zelo po ceni in samostan je vrh tega oproščen vseh davkov in doklad! Pošteno delo in zaslužek navadnega državljana pa je obdačen na tisočere načine. To je nekaka konkurenca, pri kateri morata obrt in industrija poginiti, samostani pa vzcveteti! Nune perejo in likajo za premožnejše rodbine ter jemljejo gladnim in ubogim pericam itak žalosten zaslužek. Nune pletejo, šivajo perilo, izvršujejo vsa modistovska dela, obleke in klobuke in tako jemljejo tisočim ljudem kruh in eksistenco. Iz Francoškega priseljene nune podučujejo fran-

coščino po premožnih hišah in jemljejo zaslužek učiteljicam in vzgojiteljicam. V Barceloni stanujeta celo dva nunska reda, ki delata konkurenco mestnim babicam! Drugim redovom zopet ni treba samim delati. Rede se od priglufanih dedščin in dobičkanosnega beračenja po deželi. Svoj denar, kar ga ne pošljejo [v Rim ali ne naložijo po inozemskih bankah, osobito v Londonu in na Dunaju, pa nalagajo v domačih industrijalnih papirjih in trgovskih podjetjih vsake vrste. Ker na ta način kot kapitalisti pomnožujejo svoje imetje z lahkim, sigurnim dobičkom, raste seveda tudi njihov kapitalistični vpliv. Postali so eden najvažnejših činiteljev v gospodarskem življenju našega naroda.“ (Iz om. knjige Jose Ferrandizove „Današnja Španija pod jarmom papeštva“ str. 198 in 199.)

Vsi kažipotni narodne revščine v Španiji kažejo proti Rimu! In vendar kolik razloček med postopanjem ljudstva, katero je l. 1835 vse samostane oropalo in menihe pobilo, ter postopanjem upornikov v juliju tega leta, ko so čuvali življenje menihov in nun in vodili sistematično opustoševalni boj le proti naselbinam in posestvom vsiljivih tujcev in izkoriščevalcev v kuth.

Navzlic neizmernemu razširjevanju gibanja proti samostanom, so bili ubiti le 3 duhovniki, med temi dva še povrh po lastni krivdi. Kajti uporniki so obvestili menihe in nune o svojem napadu toliko pravočasno, da so si lahko rešili življenje. Da, v nekaterih slučajih so razlaščenim samostancem celo sami pomagali oditi. Navzlic tem dejstvom pa bodo časniki kot zavedni ali nezavedni branitelji klerikalizma še nadalje govorili o mukah, katere so baje pretrpeli pobožni bratje in sestre, se bodo širile pravljice o divjem puščenju in živalskem onečaščenju mrličev in se bode nalagalo hrabrim možem iz ljudstva, ki so si upali storiti

prvi korak za osvoboditev naroda, odgovornost za čine navadnih tatov. — Zgodovina bode enkrat pravično sodila o tem osvobojevalnem pokretu, ki ni imel ne vodij ne vojskovodij, katerega je rodilo naravno nasprotstvo izkoriščanih proti izkoriščevalcem, resnicoljubnih mož proti hinavcem, pokret, ki je postal goreči menetekel za rimsko prešernost in pohlepnost.

Ustanovitev deželnega kulturnega sveta na Štajerskem.

Predlog dež. posl. g. dr. V. Kukovca v štaj. dež. zboru dne 15. oktobra 1909.

Štajerska dežela pogreša nadzorstva, katero bi lahko izvrševalo dež. zastopstvo nad podrejenimi mu zavodi za pospeševanje kmetijstva. C. kr. priv. kmetijsko društvo v Gradcu vzdržuje sicer dežela s svojimi sredstvi, vendar pa je isto zasebni zavod, kateri ni odgovoren ne dež. zboru ne dež. odboru in nima tudi obveznosti polagati tema dvema korporacijama računov. Kmetijstvo pa nujno zahteva tudi v naši kronovini posebno interesno zastopstvo, katero bi bilo istotako kakor na Češkem dež. kulturni svet, podrejeno dež. odboru in bi bilo vezano na predloge dež. zbora. Napredni kmetje na Spod. Štajerskem so se večkrat odločno v tem smislu izrazili. Z ozirom na posebne interese posameznih delov dežele in da bi se izognilo nepotrebnim prepirom, bi bilo umestno, da bi se ustanovili posebni oddelki dež. kulturnega sveta za Zgornje, Srednje in Južno Štajersko. Predlagam torej, visoki deželni zbor skleni: Za varstvo kmetijskih koristi se naj kmalu ustanovi za vojvodino Štajersko deželni kulturni svet z oddelki za zgornji, srednji in južni del dežele. Dež. odboru se na-

laga, da stavi v sporazumu s c. kr. vlado dež. zboru tozadevne predloge v sklepanje.

V Gradcu dne 12. okt. 1909.

Dr. V. Kukovec.

Politična kronika.

u Nemški jezikovni zakoni in Čehi.

— Izstop čeških ministrov iz kabineta?

— Novi kabinet — Bienenrth. V dežel-

nih zborih na N. in Zg. Avstrijskem, Solnograškem in Predarelskem so bili vloženi včeraj jezikovni zakoni, ki bi imeli za večne čase obvarovati „nemški značaj“ teh kronovin. Gre se tu seveda v prvi vrsti za Nižje Avstrijsko, kjer so Čehi kakor znano ne le domorodni temveč se jih je že na stotisoče priselilo. Te se hoče sedaj za vsako ceno ponemčiti. V glavnem vsebujejo nemški jezikovni zakoni sledeče: 1. Nemščina se določi v imenovanih kronovinah izključno kot poslovni jezik dež. zbora in odbora, v vseh autonomnih mestih kakor v ostalih občinah, nadalje v vseh deželnih uradih. Izjema velja na Nižjem Avstrijskem samo za 3 občine s češko večino. 2. Nemščina velja izključno za poučni jezik na deželnih in drž. realkah ter na učiteljskih. Na ljudskih in mešč. šolah smejo poučevati samo taki učitelji, ki so napravili zrelostni izpit na dež. učiteljsku z nemškim poučnim jezikom. Privatne realke in ljudske šole bodo smele le tedaj izdajati veljavna spričevala, ako bode njihov poučni jezik nemški. Nemški listi so včeraj z velikim triumfom poročali, da je najvišje potrjenje obema zakonoma že zagotovljeno. V soboto bi se imel vršiti ministerski svet, ki bi sklenil predložitev naštetih jezikovnih zakonov v sankcijo; ta ministerski svet pa je po današnjih poročilih iz Dunaja odložen in se vobče ne misli tako hitro obravnavati v ministerskem svetu o sankciji

LISTEK.

Jemeljan Piljaj.

Ruski spisal Maksim Gorki. — Preložil Fedor Gradišnik. Dalje.

Bil sem takoj pripravljen.

Jemeljan je kadil in pričel: „Bratec, to se je zgodilo v Poltavi, približno pred osmimi leti. Bil sem pomočnik pri nekem trgovcu, ki je tržil z lesom. Eno leto je šlo prav dobro, potem pa sem začel naenkrat piti, in nekega dne sem napravil približno šestdeset rubljev, ki so bili last mojega gospodarja. Poklicali so me pred sodnijo in me zaprli za tri mesece v ječo in tako dalje... kakor se spodobi. Ko sem svoj del odsedel, sem prišel na prosto. Kam sedaj? V mestu so me poznali; da bi šel kam drugam, za to nisem imel niti denarja, niti obleke. Šel sem torej k nekemu znanemu temnemu poštenjaku, ki je imel gostilno in se pečal s tatvinami tako, da je bil pokrovitelj različnih ljudi in njih početij. Ta mož je bil ako usmiljen, čudovito pošten in bistre

glave. Velik pismouk je bil, čital je silno mnogo in imel je bogate življenjske izkušnje. Prišel sem torej k njemu in rekel: „Ljubi Petrov, pravim, pomagaj mi!“ — „Zakaj ne“, je dejal on, „to lahko storim! Človek mora svojemu bližnjemu, če je istega kova kot on sam, pomagati! Stanuj tukaj, jej in pij, pa pobrigaj se!“ Pаметen človek, ta-le Petrov! Jaz sem ga zelo spoštoval in on me je ljubil. Včasih je čez dan posedal za mizo in čital iz neke knjige o sicilijanskih brigantih... vse njegove knjige so razpravljale o brigantih, poslušaj in poslušaj... to so bili fantje! Ti so izvršili krasne čine in — so šli vendar vedno s triumfom v peklo! Ti so imeli vendar sigurno glavo in roke na pravem mestu — ali — na posled — ali nisi videl — pride sodnija — in vsega je konec —! Vse je izgubljeno!

Stanoval sem torej pri tem Petrovu eden ali dva meseca, čital je in mi pripovedoval marsikaj. In tedaj sem zapazil: večkrat prihajajo gotove črne postave in prinašajo prav svetle stvari:

ure, zapestnice in podobnega več, a opazil sem tudi, da ta posel ni vreden niti vinarja. Ta je nekaj ukradel, Petrov mu odkupi stvar za polovično ceno — plačal je vedno pošteno — in potem se je takoj pričel! Pijača, vpitje, škandal — in slednjič je vsega konec! Slaba kupčija, bratec! Potem pride drug za drugim pred sodnijo...

„In zakaj? Ker je dotični osumljen tatvine in uloma in ker je bilo ukradenih sto rubljev! Sto rubljev! Ali je človeško življenje vredno samo sto rubljev? Bebeci!... Rekel sem torej Petrovu: „Vse to nima nobenega smisla in se ne izplača!“ — „Hm, kako naj rečem“, meni on. „Sicer pa“, pravi, „kdor se ne zadovolji z malim, tudi velikega ni vreden, na drugi strani pa kažejo takšne kupčije, da ljudje nimajo nobenega spoštovanja do sebe — in to je glavna stvar. Ali se bo človek, ki si je svest svoje veljave, ponižal s tem, da bo nekam ulomil in izmaknil dvajset kopejk? Na noben način! Ali se bom pustil jaz, ki sem evropsko izobražen človek, prodati za sto rubljev?“ In pričel

mi je z vzgledi dokazovati, kako mora pameten človek ravnati. Dolgo sva se razgovarjala o tem. Nato sem mu rekel: „Že dolgo nameravam na ta način poskusiti svojo srečo, in ker ste vi izkušen mož, mi boste svetovali, kako naj pričnem!“ — „Hm“, pravi on, „to se lahko zgodi — toda ali se nečeš raje lotiti sam kakšnega posla — brez tuje pomoči? Na primer tega-le: Trgovec Obojmov“, pravi, „se vozi od svojih lesnih skladišč vedno sam domov: kakor veš, ima vedno denar pri sebi, zvečer pa nosi tudi izkupiček svoje lesne kupčije s seboj. Skupiček celega tedna, in vsak dan izkupijo približno tristo rubljev in tudi več. Kaj praviš k temu?“ Pomislil sem.

Obojmov je bil tisti trgovec, pri katerem sem bil za pomočnika. To bi bil torej dvakrat dober posel: prvič se maščujem nad njegovim obnašanjem napram meni in poleg tega ujamem lahko mastno pečenko. To se mora premisliti, sem dejal. „Gotovo“, je odgovoril Petrov.

(Še pride.)

nemških jezikovnih predlogov. Kakor je zaradi nižjeavstr. Čehov samoobsebi umevno, se je polastilo češkega časopisja in poslancev velikansko razburjenje. Časopisje je pisalo, da je samoobsebi umevno, da se češka ministri niti ne moreta udeležiti glasovanja v ministerskem svetu o tej zadevi; saj sta že doslej dokazala neverjetno potrpežljivost, ko sta gledala, kako je vodil Bienenrtha nemški minister-rojak Schreiner na vrvi. Dr. Brafu in Žačku ne preostaja ničesar drugega kot demisija in v takem slučaju je tudi odstop ministerstva Bienenrth zasiguran. — Danes se vrši seja parlamentarne komisije češkega kluba, v kateri bode naznanil minister Začek, da je vlada trdno sklenila vložiti nemške jezikovne zakone v sankcijo in da zato prosi dovoljenja za demisijo. Z njim se bode proglasil solidarnim najbrž tudi minister dr. Braf. Sklep bode morda še vendarle za sedaj pogojen, ker misli ministerski svet stvar zavleči, vendar se bode dalo dr. Žačku dovoljenje za demisijo. — Z eventuelno delno krizo pa je usoda sedanjega ministra že odločena in ker tudi pod sedanjimi razmerami ni misliti na poslovanje drž. zbora; češki poslanci bodo porabili vsako sredstvo, da Bienenrtha vržejo. — „Nár. listy“ poročajo, da bode event. naslednik Bienenrthov — baron Bienenrth sam, ki bode poskusil najprej sestaviti parlamentarno ministerstvo ali ako se to ponesreči, pa birokratično, ki bo vladalo s § 14.

u Usoda državnega zbora. Vlada je po informacijah čeških listov trdno odločena drž. zbor, ako bi se izkazalo, da ne more delati, takoj odgoditi ali pa zasedanje znova zaključiti. Zato se zopet življeje razpravlja o ev. razpustu.

d Podraženje živil. Pri ministerski anketi o podraženju živil se bodo po dunajskih poročilih obravnavala zlasti sledeča določila: 1. Znižanje colnin na žito. 2. Da se znižajo cene mesa na Dunaju, se namerava napraviti več podružnic velike tržnice na Dunaju po posameznih okrajih. Misli se tudi na maksimalne tarife za meso in kruh. 3. Za znižanje cen zelenjave in mleka se misli izvršiti združno organizacija in pospeševati direktno kupčijo med producentom in konzumentom. 4. V gotovih slučajih znižati železniške tarife. — Naj bi se pri anketi ne oviralo samo na Dunaj in druga velika mesta temveč tudi na mala pokrajinska mesta, ki istotako trpe pod draginjo vseh živil. Želimo tudi, da bi ne ostalo samo pri anketi in posvetovanjih pri zeleni mizi temveč bi se tudi kaj storilo. Zategadelj je tembolj obsojanja vredna nemška predrznost in prešernost, ki ovira redno poslovanje drž. zbora.

d Ogrski državni zbor. — **Nova stranka?** Ogrski državni zbor je včeraj razpravljal o postavi, katera bi določala, da bi ne smel noben drž. poslanec še leto dni po preteku svojega mandata izvrševati onih služb, ki so bile proglašene za inkompatibilne z mandatom. Ravno tako bi ne smeli dobiti poslanci nobenega reda, odlikovanja ali naslova, dokler bi bil njihov mandat v veljavi. O predlogu se je meritorna obravnava preložila. Zbornica je na to sklenila ustavljenje plače njenim podpredsednikom. „Pester Lloyd“ poroča, da se mislijo „miroljubnejši“ elementi v neodvisni stranki ločiti od kričačev in se združiti s 67 letniki in starimi liberalci v novo stranko, ki bi prevzela vladu. To se pravi, da bi se vodje vsedli h koritu, neprijetne kričače, ki zahtevajo spolnitev strankinega programa, in to zahteva ravno samostalno banko, pa bi se postavilo pod kap.

Drobne politične novice.

Podržavljenja policije v Zadru je sklenil dalmatinski deželni zbor. Hrvatje hočejo doseči, da bi prenehali neprestani lopovski napadi zadržskih Italjanov, katere je ščitila obč. policija, na Hrvate.

Posebno japonsko vojaško odposlanstvo se mudi te dni na Dunaju. Cesar ga je povabil na dvorni obed.

Pasivno rezistenco mislijo začeti dalmatinski občinski uradniki, ker se jim noče zboljšati njihovega žalostnega gmotnega položaja.

Bratski prepiri v nemškem kršč. socijalnem taboru so zadnje tedne na dnevnem redu. Pričel jih je glasovati, nam Celjanom dobro zrani dunajski obč. odbornik Gussenbauer, ki je trdil, da je antiklerikalizem kršč. soc. programna točka. Vsled tega se je proti dun. „Deutsch. Volksbl.“, ki je to izjavo priobčil, dvignilo vesoljno nemško kršč. soc. časopisje in tudi na shodih se je grajalo Gussenbauerja in njegove somišljenike. „Deutsches Volksblatt“, ki hoče biti samo protižidovski nacionalni list, pa se namerava črtati med imeni „dobrih“ listov. Na shodu, ki se je vršil zadnji pondeljek pri Dreherju v 3. okraju, se je zopet izrekla ostra obsodba protiklerikalnih antisemitov. Zanimivo je, da je imenoval nek govornik nemška junaštva proti dunajskim Čehom — pobalinstva.

Zedinjene države proti Nemčiji. Novi ameriški colninski tarif, ki je v glavnem naperjen proti nemški industriji, dovede najbrž do colninske vojske med Zedinjenimi državami in Nemčijo. To priliko uporablja angleški in nemški tisk, da opozarja na rastočo nevarnost Nemčije za svetovni mir in poziva Zedinjene države, da vstrajajo v svoji nameri.

K vestem o tajnih pogajanjih srbo-hrvat. koalicije z Justhom izjavlja glasilo hrv. str. prava „Hrvatska“, da so popolnoma neutemeljene. Te vesti so tendenciozne izmišljotine na korist — banu Rauchu.

Za predsednika srbsko radikalne stranke na Hrvatskem je znova izvoljen dr. Gjorgje Krasojević.

Hrv. katolička udruga v Bosni, ki je bila na Stadlerjevo željo osnovana proti narodni Mandičevi hrv. nar. zajednici, bi se naj po želji „Hrv. dnevn.“ preustrojila v centralo hrv. kmetijskih združenj. Dočim Srbi z vso vnemo širijo svoje združništvo v Bosni, Hrvati na tem polju zelo zaostajajo.

Kronanje bolgarskega carja. Pravoslavna cerkev je odločila, da more biti bolgarski car Ferdinand samo v takem slučaju kronan s krono starih bolgarskih carjev, ako prestopi k pravoslavni veri. V tej zadevi se je pogajal na to Ferdinand z Rimom, ki pa ni dovolil niti formalnega prestopa. Zato misli car sam kratkoma prestopiti k pravoslavju in se potem dati kronati.

Berlinski Poljaki proti poljski frakciji v nemškem drž. zboru. Na mnogoštevilno obiskanem shodu so se berlinski Poljaki, katerih je nad 100 tisoč ostro izjavili proti politiki poljsk. Kola v državnem zboru. Poročevalec Zietowski je proglasil, da Poljaki v Berlinu nočejo ničesar vedeti o klerikalno-poljsko-nemško konzervativnem bloku; kajti padec kancelarja Bülowa je bil drago plačan s 500 milijoni novih davkov. Novi blok dela politiko kravje kupčije, pri kateri bode končno le Poljaki na škodi. Narodna poljska politika mora biti ljudska. Resolucija, skladajoča se s to izjavo, je

bila sprejeta z 2 tisoč glasovi. Kaj pravi k temu „izborni poznavalec“ nemških razmer pri č. „Slovenec“?

Dopisi.

d Slovensko gledališče v Mariboru. V nedeljo, 10. t. m. priredilo je naše nanovo ustanovljeno dramatično društvo prvo gledališko predstavo. Igrala se je na našem odru prvič salonska veseliga „Gospod svetnik“, ki je dosedaj na vseh gledaliških dosegla lep uspeh. Ne bomo se sicer spuščali v daljšo kritiko, pohvalno pa moramo omeniti, da je takoj prva predstava pokazala, da je intendantca in režija v večjih rokah, kajti igralo se je izvanredno dobro in diletantje in diletantke so z moralnim uspehom, ki so ga dosegli, lahko popolnoma zadovoljni. Nikakor pa ne bode zadovoljno s to predstavo društvo samo, ki mora po pravici reči: še ena taka igra potem smo izgubljeni in lahko naše gledališče takoj zapremo. Razprodanih je bilo komaj 50 sedežev in ako bi dijaki, ki so mnogoštevilno posetili predstavo, ne bili čisto komodno sedeli na praznih sedežih, bi bila dvorana prazna. Mi smo se čudom čudili, kaj to pomeni, ker tako slabo ni bila obiskana dosedaj niti najslabša predstava in v trpkih besedah so nekateri dajali duška svojem ogorčenju. Premišljevali smo, kaj bi utegnili biti vzrok slabega poseta, toda vzroka ne najdemo drugega, kakor da morda res naša inteligenca zahteva, da se jo z vabilo osebno vabi, kajti, da bi za predstavo ne vedeli je popolnoma izključeno, ker so letaki že pri zadnji predstavi viseli na vseh koncih Narodnega doma in je bila predstava razglašena v vseh časopisih, kakor je društvo tudi po vseh časopisih razglasilo, da radi ogromnih stroškov za poštino osebnih vabil ne bode razpošiljalo. Iskati je tedaj treba vzroke drugje in namen teh vrst je ravno izzvati prave vzroke.

Ko se lausko leto celo zimo in jesen ni priredila nobena predstava, zabavljalo se je vseprek, da se nič ne dela. Ko so se slednjič z velikim trudom priredile tri predstave, dvakrat „Rokovnjači“ in „Deseti brat“ se je zopet kritiziralo, da se igrajo samo ljudske igre. Da se gledališke predstave spravijo v tir, sklenilo se je slednjič v anketi narodnih društev ustanoviti „Dramatično društvo“. To je vpoštevajoč občo voljo mariborske inteligence uprizorilo takoj v začetku moderno salonsko igro, pa glej ga spaka, nezadovoljneži zopet niso prišli. Trpka beseda nam sili na jezik, toda za danes je nočemo še spregovoriti.

Molčati pa ne moremo na opazko neke odlične narodne dame, ki je že mnogo za narod delala in bi morala to nevhvalno delo dobro poznati, da se je baje izrazila, da bode bojkotirala predstave, ker se baje odborniki dramatičnega društva ostentativno niso udeležili zadnje dijaške predstave. Kolikor je nam znano, je to očitanje popolnoma neopravičeno in na uho bodi dotični dami povedano, da sovražimo vsake osebno politiko, kadar se gre za narodno stvar in da se zelo čudimo, da ravno ona tako govori.

Iz tega bi se dalo sklepati, da so menda naši inteligenci nekateri odborniki neljubi, in kakor smo zvedeli izza kulis, nameravajo celo nekateri odstopiti, kar bi dobri stvari mnogo škodovalo. Odbor naj bo prepričan, da večina odobrava njegovo težavno in požrtvovalno delo, naši inteligenci bi pa priporočali, naj to delo tudi upošteva. S samim govorjenjem ni nič opravljene in ako bodele dajali našim nižjim slojem tako slabe vzglede, zadeva krivda vas, da ne napredujemo, ker ako ne bodele podpirali naše slovensko gledališče, ki je naš edini kulturni zavod, mora tudi to propasti. Društvo se ima boriti z velikanskimi težkočami in ne čudite se, ako odboru upada pogum, ako ga niti oni, ki so v prvi vrsti poklicani ga podpirati, ne samo ne podpirajo, ampak naravnost brskirajo. Sicer pa caveat consules. — Dramatičnemu društvu kličemo: Le neustrašeno naprej po začrtani poti, ne strašite se dela, ker pravica in zasloga je na vaši strani.

Darujte za Nar. sklad!

Dnevna kronika.

v Mednarodni mirovni kongres. V Bruslju je otvorjen 8. mednarodni kongres. Govorilo je že več govornikov. Razpravljalo se je o mednarodnem zedinjenju mirovnega tiska, urejenju mednarodne pomožne blagajne, kakor tudi o anulaciji zabrane mirovne konferencije v Haagu, po kateri se zabranjuje metati eksplozivne tvarine iz zrakoplovov in letelih strojev.

v Program nemškega kancelarja. Te dni je kancelar razložil cesarju svoj program. On si kani ohraniti neodvisnost od katere koli stranke. Samo za ta ali oni slučaj se bo sporazumeval s to ali ono stranko. Rešiti se hoče tudi konservativno-klerikalnega kartela. V tem smislu bo Bethmann-Hollweg tudi govoril, ko se bo predstavil državnemu zboru.

v „Veleizdajniki“ doma. Iz vseh strani hrvatske domovine javljajo, da so oproščeni Srbi srečno došli domu. Pričakovali so jih z burnimi ovacijami, ki jih je brižna vlada kajpada prepovala. Osebito so oblasti pazile na to, da ne bi kateri veleizdajnik pregovoril svojim rojakom, kaj je videl v Zagrebu, kaj je čul in trpel v ječi. Smešno je bilo, ko je dobila žandarmerija v Topuskem nalog, da pazi na Miljevića, da za božjo voljo ne izpregovori. To so se pa zmotili. Miljević je zelo tih človek in morda da celo leto ni v zaporu izpregovoril tisoč besed. Njega bi morali siliti, da govori, a ne, da bi molčal. Tako pestuje hrvatska vlada izpuščene obtožence in s tem prizna krivično svoje početje.

v Cesar je sprejel danes v posebni audijenci ženo stavitelja Tropscha na Dupaju, o kateri je slučajno izvedel, da še živi. Leta 1853, 18. februarja je bil neki Libeny cesarja napadel in mesar Ettenreich ga je bil prijel. Tropsch je bila kot 12 letno dekle prišla blizu in Ettenreich jej je rekel, naj gre po policijo. Tako je postalo malo dekle nekaj cesarjev rešitelj.

v Morilci Komarovskega. Prilukov in Tarnovska sta pri italjanskem kasacijskem sodišču vložila pritožbo ničnosti, ter pravita da hočeta priti pred ruske porotnike, ker italjanski niso kompetentni. (Obtožena sta bila najbrže umorila grofa Komarovskega v Benetkah. Op. ur.)

v Razdejano stolno cerkev v Reggio di Calabria bodo zopet v njenem prejšnjem krasu zgradili. Papež je poslal kardinala v po potresu razdejano mesto in mu dal v svrhu gradnje pol milijona.

v Bombe v Krakovem. V nedeljo in ponedeljek so bili v Krakovem bombni atentati. V nedeljo je počila bomba na Jagelonski cesti in je poškodovala več hiš; v ponedeljek pa je nekdo v Čevljarski ulici vrغل bombo na voz cestne železnice. Voz je popolnoma razbit, mnogo oseb je ranjenih. Za storilce se ne ve.

v Krščanska ljubezen. Nekateri ljudje na Hrvaškem so še bolj „pravico-ljubni“, kakor Accurti sam. Z vso silo hočejo očuvati državo pred pogubo in pozivajo vladu, da naj nadaljuje svoja preganjanja Srbov. Katoliško „Hrvatstvo“ piše na primer, da naj Rauch „z svim močnim sredstvi, koja mu posjed vlasti daje u ruke, pa makar i vivisekcijom“ nadaljuje progon Srbov. „Drau“, ki je z Rauchom v zelo intimnih odnošajih poroča, da bode Rauch skoro prepovedal izvešanje srbske zastave, porabo srbskega grba in srbskih emblemov. In „Hrvatstvo“ ne bi bilo Hrvatstvo, če ne bi pozdravilo te namere najtopleje. Saj Srbi tudi niso samo Srbi ampak tudi pravoslavni krivoverci. Tako daleč so tudi že na Hrvatskem, da list in ljudje, ki bogokletno trdijo, da so vzeli patent na vero in poštenje v zakup, brez povoda pozivajo na preganjanje svojega bližnjega rojaka, samo, ker je ohranil starejšo vero in ne trobi v njihov rog. Njihova besnost gre tako daleč, da neovirani od pokvarjene vlade pozivajo oblasti na krvoprelitje. Klerikalizem je skoro povsod jednak. V Sarajevu „Hrvatski Dnevnik“, v Zagrebu „Hrvatstvo“, v Ljubljani „Slovenec“. — O, sveta trojica!

v „Častni“ predsednik. Častni predsednik moskovskega društva pravih pravcatih ruskih ljudi Osnobiškin je sedaj zaprt, ker je poneveril 200.000 rubljev.

v „Nov veleizdajniški“ proces. Jutri se prične v Zagrebu nov „veleizdajniški“ proces. V tem procesu bo samo en obtoženec — kmet Branko Paič. Zakrivil je hudodelstvo „veleizdaje“ s tem, da je baje nekoč v Majdancih pri Petrinju vzkliknil: „Živila Srbija, živio kralj Peter!“ Senatu bo zopet predsedoval znani Tarabochia, ki se hoče, kakor se kaže, izobraziti za špecialista v „veleizdajniški“ stoki, votanti pa bodo svetniki Rakoč, Meixner, Trbujevič in dr. Fink. Paiča bo zagovarjal odvetnik dr. Hinkovič.

v Frankovcem sije solnce na Hrvatskem. Sodišče je že izreklo sodbo proti frankovcu dr. Mariniću, ki je iz strankarske mrznje ustrelil naprednjaka Ljubomira Puceka. Dasi so bili jasni vsi znaki uboja, ga je sodišče vendar proglasilo krivim samo radi prestopka prekoračenega silobrana ter ga je obsodilo v 1 letno ječo. Sodišče je razven tega razsodilo, da mora obtoženec dr. Marinić plačati vdovi 2000 K odškodnine in trem njegovim otrokom po 1000 kron, torej skupaj 5000 K. Ta obsodba je vzbudila na Hrvatskem veliko začudenje, ker se jo primerja z obsodbo v „veleizdajniškem“ procesu. Dr. Marinić je ubil uglednega meščana, zato je bil obsojen v 1 letno ječo, a srbski „veleizdajniki“, o katerih je ves pošten svet prepričan, da so nedolžni, so bili obsojeni na 7 do 12 let teške ječe.

Štajerske novice.

a „Deutsche Wacht“ in „Straža“ pred porotniki. Še le pred kratkim je bil urednik „Deutsche Wacht“ Schidlo obsojen, ker je žalil g. dr. V. Kukovca. Na podlagi včerajšnjega novega besnega članka se bode Schidlo zagovarjal pred poroto. Tudi proti uredniku „Straže“ se je vložila nova obtožba. Seveda bode urednik pred obravnavo zopet zbežal. Izbruhi dotičnih listov zoper dr. Kukovca pa le dokazujejo, kako neprijetno je Nemcem in klerikalcem neumorno in požrtvovalno delo narodne stranke. Zato se s tako onemoglo jezo zaganjajo v poslanca dr. V. Kukovca.

a Odbor sveze slov. posojilnic v Celju (tiskarna in trgovina s papirjem) se je v seji 11. t. m. sledeče sestavil: Predsedstvo dr. V. Kukovec, predsednika namestnik dr. Gregor Žerjav, blagajnik dr. Anton Božič, tajnik dr. Dragotin Koderman, nadzorstvo tiskarne dr. Božič in Robert Diehl, nadzorstvo trgovine dr. Kalan in Rudolf Stermecki. Vsa mesta so častna mesta in se opravljajo brezplačno. (Opomba uredništva: Dr. Korošec pa vleče 300 K na mesec kot duševni oče „Slovenskega Gospodarja“).

a Zadoščenje nadučitelju Gradišniku. Namenoma nismo o tem pisali, ker smo pričakovali, da bode pravica tudi brez časopisja zmagala. Klerikalni listi so prav nerodno izdali s svojo gostobesednostjo, da so povzročili začasno odstavljenje vrlega g. Gradišnika od vodstva celjske okoliške šole le klerikalni spletkariji. Klerikalci so bili celo tako nerodni, da so priznali, da je pravi vzrok odstavljenja jeza duhovnikov zaradi klobasic, ki jih je nek učitelj v petek jedel, in ker niso učitelji škofu pantofljev poljubljali. Dr. Kukovec je na merodajnih mestih stvar pojasnil in posledica je bila, da deželni šolski svet — ni potrdil odstavljenja g. Gradišnika!

a Dr. Kukovec in njegovo delo v štaj. deželnem zboru je stalen glavni predmet, s katerim se bavi marib. „Staža“. Kar pol lista napolni vsakokrat z noticami, v kateri nepristrano prepričujejo Terglavi in Vrečki spodnještaj. svet, da je dr. Kukovec nezmožen in da prav nič ne pomeni v štaj. deželnem zboru. Ta klerikalna vnema dokazuje seveda vse kaj drugega, za to smo „Str.“ prav hvaležni za njen trud in — reklamo.

a Sodni imenovanji. Imenovana sta avskultanta Herman Dev v Radovljici za sodnika v Konjicah in dr. J. Hicelberger v Brežicah za sodnika v Metliki.

a „Bralno društvo v Gaberju“ priredi v nedeljo, 24. t. m. veliko vinsko trgatavo v prostorih „Skalne kleti“. Nuditi hoče nekaj posebnega s svojo prireditvijo, ter pričakuje tudi obilen obisk. Celjski Slovenci dobro vedo, kakšnega pomena so za nas društva v bližnji okolici, zato upamo, da bodo to tudi upoštevali.

a Plesne vaje so že naznanjene za različne kraje in se pričnejo drugo polovico oktobra, ali so se pa že pričele. Pri nas v Celju letos najbrže nič ne bo. Ljudje se povprašujejo, a drug ne more dati drugemu odgovora. Ker tudi nam ni nič znano, vprašamo merodajno gospodo v Celju, kaj oni mislijo o tem?

a Seja polit. društva „Naprej“ v Celju se vrši danes v četrtek ob osmih v „Nar. domu“.

a Seja odbora „Zveze narodnih društev“ se vrši v soboto, 16. okt. ob 8. uri zvečer v rdeči sobi „Nar. doma“ v Celju. Vsi odborniki so vljudno vabljeni.

a Hrvatsko-srbski klub „Sloga“ v Celju naznanja svojim članom, da se vrši v soboto prijateljski sestanek v njegovem novem lokalu delavskega podpornega društva, Graben 7. Svira tamburaški zbor. Prijatelji dobrodošli. Odbor.

a Opozarjamo v gospodarskem delu lista na glavne določbe novega zakona o varstvu planinskih pašnikov.

a Nemškutarske nesramnosti na žalski pošti. Na žalski pošti je nastavljena kot uradnica hči celjske babice Perko, katera misli, da bode germanizirala žalsko pošto in upeljala tu samonemško uradovanje. Ona in njena ravnotako nemškutarska tovarišica se obnašate napram slovenskim strankam skrajno nesramno; vsak slovenski naslov ju že spravi iz ravnotežja. Gospodični se branite, s strankami slovenski govoriti, ter gresta tako daleč, da na slovenski nagovor ali sploh ne odgovorita ali pa delata v nemščini nesramne opazke. Ravno tako ste drzni izven urada, kjer fiksirate ljudi, ki se upajo na pošti zahtevati slovensko uradovanje. Prejšnji pondeljek je bila na žalski pošti oddana brzobjavka, ki je dospela v Celje tako skvarjena in popačena, da je imela popolnoma nasproten smisel. Namesto razločno pisane besede „Št. Peter“ se je brzobjavilo „v petek“. Naravno je, da si takega obnašanja ne pustimo dopasti in da smo storili primerne korake. Mi opozarjamo na to vedenje poštne ravnateljstvo, od katerega zahtevamo, da nas ne bode v uradih izzivala že zadnja oficijantinja in da obe uradnici od strani. Mi pa opozarjamo na to vedenje uradnic tudi poštarja g. Krischana. Akoravno je Nemec, smo z njim dosejaj dobro izhajali in nismo imeli povoda, se proti njemu pritoževati. Ako želi, da se to razmerje ohrani, naj on gleda na to, da bode na njegovi pošti red in mir in da bodo neizkušene gospodične upoštevale, da so v slovenskem trgu in v slovenskem okolišu zato tu, da postrežejo občinstvu ne pa da izzivajo in uganjajo nesramnosti. Ako ne znata slovensko, naj gospod poštar sam zato skrbi, da izgineta iz Žalca, ako pa znata, naj se pa vedeta tako, kakor se uradniku v popolnoma slovenskem kraju spodobi. Gospodični sta si lahko v svesti, da sta preneznatni, da bi mi trpeli od njiju tako vedenje. Naše občinstvo pa opozarjamo, da naj gospodičnima gleda ostro na roke, da mu dajeta samoslovenske tiskovine, da iste samo slovensko izpolnju-

jeta in da naznani vsak slučaj v katerem izzivata ali nočeta znati slovensko.

a Pri obč. volitvah v Cerknici (jedna od 5 občin šentiljske fare) so bili zopet izvoljeni nemškutarji.

a Iz Hrastnika. Nemško hrastniško šolo je v sredo po noči nekdo s kamenjem ometaval. Razbitih ja nekoliko šip v pritličju. Nemškutarji krivijo Slovence, a ni izključeno, da so si sami napravili to zabavo, samo, da imajo vzroka, upiti o zatiranju. (Možno, „Tagespost“ prosi ob tej priliki za podporo in povoda je bilo treba. Op. ured.).

a Iz Zidanega mosta. V nedeljo je bilo postajališče Radeče, na progi Zidani most-Sisek, ki ga je osnovala občina sama, svečano otvorjeno.

a Iz Majšperga. Zahvala: Okrajni odbor v Ptujju je daroval šolskemu vodstvu v Majšpergu za nabavo novega čebelnjaka 60 kron podpore (subvencije), za kateri velikodušni dar se najiskreneje zahvaljuje Jožef Lovrec, šolski vodja.

a Iz Konjic. Vsak dan pričakujemo imenovanje šeste učne moči za našo slovensko okoliško šolo. Ako bi šlo za nemški zavod bila bi reč kaj enostavna, imenovala bi se učitelj ali učiteljica po želji prebivalstva — pri nas je seveda čisto drugače! Širijo se vesti, da nam hočejo vrvati zopet Nemko Burgarell-Roden, ki smo jo dovolj spoznali ob času njenega supljanja na naši šoli. Ako bi se drznil kak Slovenec prositi za mesto na nemški šoli, bi bil to višek nesramnosti, krik in vik bi nastal po celi deželi, da bi pa imel najmanjše upanje na to mesto — bi bilo popolnoma izključeno. Mi smo letos zidali z ogromnimi stroški novo krasno šolsko poslopje. Plačati — to smemo! To se nam še milostno dovoli! Ali če se gre za spoštovanje naših želja glede osebja, ki ima v rokah odgojo naše mladine — potem se prav v zasmeh posadi nasprotnika na gorko mesto! Slovenski učitelj ali učiteljica naj le služi kje v kakem zapuščenem kraju! Ni dosti, da imamo že dve učne moči te vrste na našem nesrečnem zavodu, še v tretje bi moralo iti! Kaj potem, če je takim ljudem vse drugo bolj na srcu kakor napredek mladine! Da so le pri vsakem nemškem bojnem društvu in nič se jim ne bo zgodilo. Taka je pravičnost in nepristranost, ki smo jih sicer vajeni od graških gospodov, ali katero ne bomo molče na znanje vzeli. Protestiramo kar najodločneje proti gori omenjenemu imenovanju.

a Učitelj Zlemenschek od Sv. Ožbalta ob Dravi je na sumu, da se je pregrešil proti njemu poverjenim šolaricam. Osumljenca so po zaslišanju zaprli. Nemški listi pišejo, da je veren pristaš dr. Korošca, po imenu soditi je pa nemškutar.

a V rokah ljubice umrl. V Niklasdorfu na Gornjem Štajerskem je imel hlapec Grebl svojo ljubico, h kateri je večkrat zahajal. Tudi v soboto po noči je zašel k njej v vas. Ko je ona čez nekaj časa čutila, da se nič več ne gane, ga je stresla in na svojo veliko grozo zaznala, da ima mrliča v naročju. Zadel ga je kap.

Kranjske novice.

a Iz kranjskega dež. zbora. — Včeraj se je razpravljalo o zakonu glede šolskega nadzorstva. Posl. Gangl pravi, da se na Kranjskem vedno ne upošteva § 55. državnega zakona, po katerem bi moralo učiteljstvo imeti take dogodke, da bi moglo vedno vestno izvršiti svojo dolžnost. Na Kranjskem je učiteljstvo vezano na stranski zaslužek. Tudi ni šolstvo avtonomno,

ker ni narod avtonomen. Sedaj nadzorstvo deluje vedno v prid države. Krajni šolski sveti so šoli le v škodo; prej so bili primerni, a sedaj ne več. Veliko njihovih funkcij bi moral prevzeti deželni odbor. Nato je govoril posl. Ravnihar nekaj o učiteljskih plačah in je žlobudral, da je bilo vsem zabavno. Govoril je seveda kot klerikalec. Nazadnje so ga tako zmešali, da še resolucije brati ni znal. Seja se je ob pol 4. uri prekinila.

a Premetena tatica. 19 letna brezposelna služkinja Marija Novakova, rodом iz Polenškaka na Štajerskem, je bila aretovana, ker je nekemu hlapcu v Ljubljani, ko je v hlevu zaspal, ukradla iz žepa 16 K denarja in odšla, popustivši spečega hlapca, iz hleva. Na ulici jo je policija izsledila in odvedla pod ključ.

a Naslov profesorja je dobil ravnatelj deželnega muzeja kranjskega dr. Mantuani.

a Igra narave. Trgovec Friderik Skušek v Metliki ima viusko trto „kraljevino“ na katere lozi je med 36 belimi grozdi tudi jeden črn. Za učenjake je to vsekakor zanimiv pojav.

a Iz srednje šole. Mesto suplenta Vinka Marinka, ki pride na ljubljansko realko, je nastavljen na prvi državni gimnaziji suplent Andrej Prebil.

Koroške novice.

a Iz Borovelj. V okolici boroveljski je padel v ponedeljek polir in posestnik Wriss z drevesa, pri čemur si je strl križ in kmalu potem umrl. — V ponedeljek se je izpodrsnilo nekemu delavcu na drogu električne nadzemske železnice pri železarni in jeklarni v Borovljah, da je padel in si zlomil vratni vretenec. Ponesrečenec je bil pri priči mrtev. — Isti ponedeljek je padel pri posestniku Činkovicu hlapec s hleva na rezni stroj in si je pri tem razbil glavo. To je bil nesrečen dan.

a Iz Celovca. Nove odvetniške pisarne otvorijo dosednji koncipijenti dr. Jakob baron Reinlein in dr. H. Mühlbacher. Dr. J. Luggin preda svojo pisarno sinu. — V neki tukajšnji mizarnici sta se sprla dva brata, ki sta bila zaposlena kot pomočnika. Tekom prepira je eden pograbil dleto in ranil svojega brata zelo. Le z naporom so mogli tovariši razdvojiti divja brata.

a Iz Šmohorja. Gostilničar in spediter Peter Eder je pred nekaj časa pobegnil iz Šmohorja, zapustivši precej dolgog. Sedaj ga tožijo, in ker zahtevana vsota znaša 32.618 kron, pride njegovo premoženje v konkurz.

a Iz Železne Kaplje. — Po brezuspešnem rekursu proti volitvi 11. avgusta, ko so bili izvoljeni novi občinski odborniki, se je vršila 9. t. m. volitev župana in ostalih funkcionarjev. Županom je voljen J. Niedendorfer, svetnika sta Luka Reinwald in Rajmund Kompoš. Nemci so z vsemi tremi prav zadovoljni.

Primorske novice.

a Tujci v Opatiji. Od 1. januarja do 6. oktobra 1909 je obiskalo Opatijo 35.623 oseb. Od 30. sept. do 6. okt. t. l. je na novo došlo 700 oseb. Dne 6. okt. je bilo navzočih 2650 gostov.

a Somalska karavana. V ponedeljek zjutraj je z dunajskim poštnim vlakom dospela iz Berolina, drugih velikih nemških mest in z Dunaja v Trst karavana črnih Somalijev, obstoječa iz mnogo oseb. Več njih se je razpršilo po mestu, in seveda se je okoli njih zbralo mnogo radovednežev. Več teh črncev govori dobro nemški in francoski. Potovali so po raznih mestih Evrope, kjer so se izkazovali v raznih svojih igrah, plesih itd. Pet njih je šlo

tudi v neko krojačnico, kjer so si kupili sablje s portepeji in so si jih takoj opasali. Enega teh je neki redar na ulici ustavil in ga odvedel na policijo, kjer so mu sekvestirali sabljo.

z Koliko je katoliški glas vreden. V Doberdolu pri Devinu so volili po veliki večini pri prvi volitvi v splošni kuriji napredno-agrarne kandidate. To pa ni bilo vseh duhovnikov v Devinu. Šel je eden nad nje in razlagal, da vsak glas, katerega oddajo za katoliške kandidate, velja za 30 maš. — S tem gotovo ne bodo zadovoljni gospodi stanovski tovariši. Le pomislimo, koliko svetlih kron za maše bi manj dobili, če bi eden sam glas za katoliškega kandidata toliko zalegel! Sicer je pa zanimivo, kako nizko cenijo duhovniki svoje maše. Pa res, če pristopa skrokan, zaspan in netešč duhovnik z umorjeno vestjo, slabim srcem in črno dušo pred oltar, je li ta daritev plodonosna?

Po svetu.

z Nesreča pri novi gradnji. V Strassburgu se je v ponedeljek predpoldan udrla neka novozidana, še ne popolnoma dograjena hiša. Veliko delavcev je zasulo. Do sedaj so spravili na dan 12 ranjenih in 3 mrtve. Dva sta že umrla v bolnišnici.

a Prevoz srbskega blaga v Italijo. Vlada je sklenila z dvema italjanskimi društvi ugovor za prevoz živine iz Srbije v Italijo. Prevažanje se bode vršilo vsaki teden jedenkrat iz Soluna.

d Katoliška cerkev je zgorela v Peči v Novem bazarju. Zažgali so jo menihi sami, da imajo povod, zahtevati od Avstrije zaščito in zasedenje Novega bazarja.

Narodni gospodar.

O planinskih pašnikih.

Deželni zbor štajerski je sledil drugim alpskim deželam in lani sklenil zakon o varstvu planinskih pašnikov, kateri je bil z dne 7. sept. 1909 sankcioniran. Ker so planinski pašniki za povzdigo živinoreje v naših goratih krajih, posebno v gornjegrajskem okraju, velike važnosti, naj navedemo glavne točke novega zakona, da se po istem lahko ravna naša kmetje. Pred vsem je določeno, da se morajo že obstoječi planinski pašniki kot taki ohraniti in je prepov. sprememba istih v druge kulture kar se sme zgoditi samo izjemoma v najnujnejših zadevah vsled dovoljenja c. kr. namestništva. Za vse občinske in skupne (zadružne) pašnike mora lastnik gospodarski načrt (planšarski red) in upravni statut izdelati, ki se ima predložiti okrajni politični oblasti v odobrenje. Razen tega mora tudi vsak posamezni lastnik planinskih pašnikov, ako so se s pomočjo javnih sredstev popravljali radi varovanja pašnikov ali radi pospeševanja planšarstva, izdelati enak gospodarski načrt, katerega odobri politična oblast ali istega povzroči.

Te določbe so za živinorejce velike važnosti, ker jim je obstanek prepotrebnih planinskih pašnikov zagotovljen, samo skrbeti morajo, da se bodo s pomočjo javnih podpor tudi primerno izboljšali, kar je naloga pašnih zadrug ali kmetijskih podružnic.

Gospodarski načrt, napravljen na podlagi določenega čistega dohodka, mora osebovati dovoljeno skupno uporabo pašnikov, njih obseg, kraj ter način paše, določbe o gospodarstvu planinskih gozdov, o dopustni ločitvi planinskih pašnikov in gozdov, o dopustitvi gozdnih pašnikov, o odvažanju sena in gnoja ter o vseh potrebnih priporočilih, s katerimi se zavaruje in boljše neguje planinski pašnik. Sploh še bodo o obsegu gospodarskega načrta kakor statutih izšli podrobni ukazi.

Lastniki posameznih pašnikov so nadalje primorani, da vse melioracijske naprave v gotovem času izvršijo ter o tem nadzoruje politična oblast, da se dane podpore iz javnih sredstev tudi v ta namen uporabijo. Posebno važna je določitev, da se boš za vsak sodni okraj napravila planinska knjiga, po kateri se dobi pregled čez obstoj in oskrb vseh planinskih pašnikov ter se

te zabeleži tudi v zemljiški knjigi. Tudi o tem izidejo posebni predpisi.

Za vsak politični okraj se kot strokovni svet politične okrajne oblasti sestavi planinski odbor, obstoječ iz strokovnjakov dotičnega upravnega okraja. Pri namestništvu deluje kot strokovni pridani svet planinski zbor, v katerem so zastopniki deželnega odbora, namestni in strokovnih korporacij. Planinski odbor in zbor dajeta svoje strokovnjaško mnenje in statistične podatke ter stavita svoje predloge političnim oblastim, katere je morajo pred kako razsodbo zaslišati. Planinski zbor ima prošnje za javno podporo o zboljšanju planinskih pašnikov presojati ter o došlih projektih predlagati visokost podpor. Tudi o tem še izidejo posebna navodila.

Politične okrajne oblasti nadzorujejo gospodarske načrte in statute ter vzdrževanje melioracijskih naprav, izvršenih s pomočjo javnih sredstev. Nadzorovanje izvršujeta nadzornik planin in okrajni gozdni tehnik. Prestopki te postavbe se kaznujejo z globami od 2 do 1000 K. Globe se plačujejo planinskemu zakladu, kateri se porabi za planšarske namene.

Nova postava bode, kakor hitro izidejo še potrebna navodila in odredbe ter se začne dejansko izvrševati, za naše živinorejce velikanske važnosti, na kar je že zdaj opozorimo. Več o tem priobčimo kasneje.

Tržne cene.

13. oktobra:

Dunajska borza za kmetijske pridelke.

Tendenca za pšenico je na našem trgu zopet trdnejša, za inozemske provenience se je cena zvišala za 5 do 10 v, dočim je domača samo 5 vin. višja. Tržilo se pa ni mnogo — nikjer. Koruza, oves in ječmen so nespremenjeni.

Sladkor. Trst, 13. oktobra: Centrifuga Pilés prompt K 32 $\frac{1}{2}$ do K 33 $\frac{1}{2}$ — za november-marec K 31 $\frac{3}{4}$ do K 32 $\frac{5}{8}$. Tendence uporna.

Sladkor. Praga: 13. okt. sur. sladkor prompt K 2570, nova kampanja K 2570. Tendence medla. — Vreme: kalno. Tendence: uporna.

Budimpešta, 13. okt. Svinjad: ogrske stare, težke — do — vin. mlade težke 146 do 148 vin., mlade, srednje 147—149 v, mlade, lahke 146—149 v. zaloga 26.876 komadov. Prignano 250 komadov, odgnano 573. Ostalo torej 26.840 komadov.

Budimpešta, 13. okt. Pšenica za oktober K 1487, pšenica za april K 1469, rž za oktober K 989, rž za april K 1032, oves za oktober K 771, oves za april K 776, koruza za maj K 697.

Pšeničnih ponudb zmerno, veselje kupiti tudi zmerno, tendence trdna. Prometa 15.000 meterskih stotov. Efektivna pšenica 15 v višja, drugo mirno. Vreme: lepo.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Wahrmundora afera pred upravnim sodiščem.

o Dunaj, 14. okt. Upravno sodišče je pritožbo prof. Wahrmunda proti naučnemu ministerstvu zaradi sistiranja njegovih seminarov v Inomostu odklonilo.

Demonstracije v Parizu.

o Pariz, 14. okt. Včeraj zvečer so se vršile pred poslopjem španskega poslanstva v Parizu zaradi usmrčenja Ferrerjevega v Barceloni hrapne demonstracije. Došlo je ponovno do hudih spopadov s policijo, tekom katerih se je streljalo z revolverji. — Jeden stražnik je ubit, več drugih ranjenih, med njimi tudi policijski prefekt. 50 oseb je zaprtih. Demonstracije so dobile celo značaj ljudskega upora: ljudje so podirale kandelabre s plinovkami, zažgali nekaj omnibusov in poruvali drevje na ulici. Policijski pre-

fekt je izjavil min. prefektu Briandu, da so demonstracije aranžirali pariški apache, ki so mislili oropati neko banko.

Demisija srbskega vojnega ministra.

o Beligrad, 14. okt. Kralj je sprejel demisijo srbskega vojnega ministra Živkoviča. Začasno vodi to ministerstvo minister za uk in bogočastje Stojanovič. Kakor poroča zagrebški „Obzor“, se demisija Živkovičeva ni izvršila zaradi zdravstvenih ozirav temveč zaradi nesoglasja z ostalimi ministri glede proračuna in zaradi nerednosti v vojnem ministerstvu.

Ogrska kriza.

o Budimpešta, 14. okt. Dr. Wekerle misli predložiti cesarju tri zakonske načrte o rešitvi ogrske krize. Jeden predlaga imenovanje biv. trg. min. Langa za min. predsednika, ki bi imel sestaviti novo ministerstvo; drž. zbor bi se za ta čas odložil, da se bo dalo pol. strankam priliko za pogajanja. Včeraj zvečer sta imela Wekerle in Lang 5 četrturbo posvetovanje.

Nasvet „Moravske Orlice“ Slovanski jednoti.

Brno, 14. okt. „Mor. Orlice“ glasilo češkega ministra rojaka dr. Žačka svari Slovansko jednoto pred obstrukcijo v državnem zboru, ker je vlada trdno sklenila, da pošlje drž. zbor zopet na počitnice kakor hitro bi se izkazalo, da ne more delovati. S tem pa bi zgubili slovanski poslanci edino priliko delovati za svoj narod.

Brno, 14. okt. Minister dr. Žaček se je včeraj udeležil seje moravskega deželnega zbora. Tam se je izrazil po poročilu „Lid. novin“, da vlada ne misli nemških jezikovnih zakonov glede Nižjeavstrijske predložiti v najvišje potrjenje.

Minister dr. Braf bode zopet predaval?

Praga, 14. okt. Nekateri češki listi že vedo povedati, da se vrne dr. Braf po svoji demisiji v Prago, kjer bode zopet predaval na češkem vseučilišču.

Ferrerjevo usmrčenje.

v Madrid, 14. okt. V torek ob 8. uri zvečer se je obvestilo Ferrerja v ječi, da je obsojen k smrti. Sprejel je to novico popolnoma mirno in samo prosil za pogovor s svojim braniteljem. Nato je pisal celo noč. Cel prostor, kjer so ga ustrelili, je bil močno zastražen. Ferrer je pred smrtjo mirno odklonil vsako duhovniško tolažbo. Zapovedalo se mu je, naj poklekne, česar pa ni hotel storiti, na kar so ga stoječega ustrelili.

v Madrid, 14. okt. Včeraj je došla na kralja brzojavka, podpisana od glavnih urednikov vseh londonskih listov, v kateri se pravi, da bo zapustila Ferrerjeva smrt madež na časti španske države in se tedaj prosi kralja, da v imenu pravičnosti, človekoljubnosti in napredka ne potrdi smrtne obsodbe.

v Rim, 14. okt. V Turinu, Milanu, Genovi, Florenciji, Bolonji in drugih italj. mestih so se vršili včeraj in predvčerajšnjim protestni shodi proti Ferrerjevemu usmrčenju. V italj. drž. zbornici bode vložil posl. Barzilai interpelacijo na vlado, je li ta zaradi človekoljubnosti storila vse korake, da se ne usmrti nedolžen človek iz političnih vzrokov?

v Rim, 14. okt. Po mestu krožijo nepotrjene vesti, da se je papežovo interpelacijo za Ferrerja v Madridu odklonilo (?).

Društvene vesti.

v Murski Sokol v Ljutomeru vpripori 17. oktobra t. l. ob 7. uri zvečer v dvorani g. Kukovca burko tridejanko „Prvi“. Vstopnina: Sedeži I, vrste 1 K II. vrste 80 v, III. vrste 40 v. Stojišča 20 v. Pred predstavo se vrši ustanovni občni zbor ženske C.-M. podružnice na katerem govori družbin potovalni učitelj g. Ivan Prekoršek. Nazdar!

o Akad. tehn. društvo „Tabor“ v Gradcu naznanja, da se vrši I. redni občni zbor v sredo, dne 20. vinotoka ob pol 8. uri zvečer v društvenih prostorih (Schönaugasse 17. I.) z običajnim sporedom.

Edina narodna trgovina s čevlji Štefan Strašek v Celju

priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih čevljev in galcš za dame in gospode, kakor tudi za otroke v najfinjši izpeljavi. — Velika izber čevljev za jesensko in zimsko sezono. Vse po najnižjih cenah. Postrežba solidna in točna. Daje se tudi na obroke. 84 4-3

Sukna

in modno blago za obleke
priporoča firma

Karel Kocian

tvornica za sukno
v Humpolcu
na češkem.

— Vzorci franko. —

Samo nekaj izvodov še v zalogi!

Zaradi izpraznjenja našega skladišča nudimo priljubljene:
Dr. Vošnjakove zbrane dram. spise:

LEPA VIDA

drama v petih dejanjih.

DOKTOR DRAGAN

drama v petih dejanjih.

Priporočamo omenjeni knjigi al. bralnim društvom in knjižnicam v skorajšnji nakup.

Dobiva se samo v
Zvezni trgovini v Celju

Prej I K, sedaj 60 vin.